

VLADA CRNE GORE

**AKCIONI PLAN ZA ISPUNJENJE ZAVRŠNIH MJERILA U POGLAVLJU 8
KONKURENCIJA**

Februar 2025. godine

SKRAĆENICE:

AP – Akcioni plan

AZK – Agencija za zaštitu konkurencije

ZM – Završna mjerila

COSDT – Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu

DG COMP – Generalni direktorat Evropske komisije za konkurenciju

EK – Evropska komisija

EU – Evropska unija

MVK – Međuvladina konferencija

SS – Sudski savjet

KAP – Kombinat aluminijuma Podgorica

MEP – Ministarstvo evropskih poslova

MER – Ministarstvo ekonomskog razvoja

MF – Ministarstvo finansija

MVP – Ministarstvo vanjskih poslova

MRZSD – Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga

MEORRS – Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja Sjevera

MJU – Ministarstvo javne uprave

SSP – Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju

UVOD

Pregovaračko poglavlje 8 – *Konkurencija* (Poglavlje 8) otvoreno je na Međuvladinoj konferenciji održanoj 30. juna 2020. godine u Briselu.

Zajednička pozicija EU za Poglavlje 8 definiše **četiri završna mjerila** koja Crna Gora ima obavezu da ispuni kako bi do kraja III kvartala 2026. godine dostigla unutrašnju spremnost za privremeno zatvaranje ovog poglavlja:

- 1) *Crna Gora je završila zakonodavno usklađivanje s pravnom tekovinom EU koju obuhvata poglavlje Konkurencija.*
- 2) *Crna Gora je izgradila adekvatne administrativne i pravosudne kapacitete u oblasti antimonopolskih pravila, koncentracija i kontrole državne pomoći.*
- 3) *Crna Gora je pokazala zadovoljavajući bilans sprovođenja u oblasti antimonopolskih pravila, koncentracija i kontrole državne pomoći, uključujući bilans ostvarenih rezultata djelotvornog i učinkovitog postupanja administracije i pravosuđa u slučajevima otkrivenih nepravilnosti, između ostalog i izricanjem odvratajućih sankcija.*
- 4) *U sljedećim slučajevima Agencija za zaštitu konkurencije, kao nacionalni nadležni organ za državnu pomoć, procijenila je prisustvo i usklađenost državne pomoći s odredbama SSP-a o državnoj pomoći i naredila njen povraćaj, gdje je takva pomoć ocijenjena kao neusklađena:*
 - u slučaju kompanije “Montenegro Airlines”, procijeniti da li je državna pomoć koja joj je dodijeljena od 2012. godine usklađena s odredbama SSP-a o državnoj pomoći. Ovo treba da obuhvati i odredbe Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj društva “Montenegro Airlines” koji je Skupština Crne Gore usvojila u decembru 2019. godine;*
 - Utvrditi da li je Unipromov KAP primio nezakonitu pomoć;*
 - U pogledu autoputa Bar-Boljare, utvrditi da li je bilo nezakonite pomoći u finansiranju izgradnje autoputa i njegovog poslovanja.*

Akcioni plan za ispunjenje završnih mjerila u poglavlju 8 (dalje u tekstu „Akcioni plan“ ili „AP“) podijeljen je u dva dijela. Prvi dio (Kontekst) pruža opšte informacije o politici konkurencije i statusu ispunjenja svakog od završnih mjerila. Prvi dio AP-a je uvezan sa Prilogom „Lista pravne tekovine EU u poglavlju 8“, koji pruža jasniju sliku u odnosu na stepen usklađenosti nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU u odnosu na prvo završno mjerilo, a koji predstavlja Aneks ovog dokumenta. Drugi, Operativni dio Akcionog plana, pruža tabelu sa mjerama i zadatim rokovima koje Crna Gora planira da realizuje kako bi ispunila sva završna mjerila do kraja III kvartala 2026. godine.

KONTEKST

Opšte informacije o pregovaračkom poglavlju 8 – Konkurencija

Tržišna konkurencija predstavlja temelj na kojem je zasnovana i razvijena tržišna ekonomija Evropske unije. Politika zaštite konkurencije zauzima jedno od najvažnijih mjesta, jer njena efikasna primjena doprinosi unaprijeđenju cjelokupne privrede, razvoju i povećanju broja preduzeća, podsticanju ulaganja u istraživanje i razvoj novih proizvoda, privlačenju novih investicija, kao i povećanju proizvodnje i izvoza. Poštovanjem pravila konkurencije, učesnici na tržištu imaju priliku da posluju pod jednakim uslovima, čime kvalitet postaje jedini faktor njihovog uspjeha. Kao rezultat zdrave konkurencije, potrošači dobijaju širu ponudu i proizvode višeg kvaliteta po povoljnijim cijenama.

Zahvaljujući poslovnom ambijentu koji podstiče politika konkurencije EU, nacionalne industrije postaju inovativnije, doprinoseći time dinamičnom razvoju cjelokupne ekonomije.

Ovo poglavlje obuhvata dvije podoblasti: zaštitu konkurencije i državnu pomoć. U okviru zaštite konkurencije razlikuju se tri segmenta:

(I) sporazumi koji spriječavaju, ograničavaju ili narušavaju konkurenciju;

(II) zloupotreba dominantnog položaja;

(III) koncentracije koje spriječavaju, ograničavaju ili narušavaju konkurenciju ili slobodan razvoj otvorene tržišne ekonomije, a posebno stvaranje ili jačanje dominantnog položaja na tržištu.

Politika državne pomoći je specifična i u Evropskoj uniji služi kao garancija ravnopravne tržišne utakmice na jedinstvenom tržištu država članica, što je utvrđeno Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije. Kontrolom dodjele državne pomoći osigurava se da intervencije nacionalnih vlada ne narušavaju konkurenciju na tržištu. U tom smislu, državna pomoć se definiše kao pogodnost u bilo kojem obliku koja se selektivno dodjeljuje nekom privrednom društvu ili preduzetniku od strane nacionalnih vlada.

Zakon o zaštiti konkurencije („Sl.list CG“, br. 44/2012, 13/2018 i 145/2021) i Zakon o kontroli državne pomoći („Sl.list CG“, broj 12/18) regulišu oblast antimonopolskih pitanja, spajanja i državne pomoći u Crnoj Gori. Oni implementiraju čl. 73 i 74 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) i usklađeni su sa čl. 101, 102, 106, 107 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (TFEU). Agencija za zaštitu konkurencije je osnovana kao operativno nezavisno tijelo koje ima pravni subjektivitet i kojoj su povjerene nadležnosti za sprovođenje pravila konkurencije na privatnim i javnim preduzećima, i preduzećima kojima su dodeljena posebna prava, kao i ovlašćenja za odobravanje šema državne pomoći i individualne pomoći koja je u skladu sa tržištem, i da nalaže povrat nezakonito dodeljene pomoći.

Poglavlje 8 – *Konkurencija* dio je Klastera 2 – *Unutrašnje tržište* i predstavlja ključnu politiku za pravilno funkcionisanje Jedinstvenog evropskog tržišta. Koordinacija svih aktivnosti nalazi se u nadležnosti Pregovarača za Klaster 2 iz Ministarstva ekonomskog razvoja, Šefa radne grupe za Poglavlje 8 iz Agencije za zaštitu konkurencije (AZK) i sekretara radne grupe za Poglavlje 8, koji je imenovan iz Ministarstva evropskih poslova. Oni će u zajedničkoj koordinaciji pratiti sprovođenje Akcionog plana, dok je odgovornost za njegovu realizaciju u nadležnosti Vlade.

Pregovaračku radnu grupu za poglavlje 8 – *Konkurencija* čine predstavnici svih ključnih institucija za funkcionisanje sistema zaštite konkurencije i državne pomoći u Crnoj Gori. Članovi su iz: Agencije za zaštitu konkurencije, Ministarstva ekonomskog razvoja, Ministarstva evropskih poslova, Ministarstva finansija, Ministarstva pravde, Prekršajnog suda, Višeg prekršajnog suda, Privrednog suda, Upravnog suda, Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore, Unije poslodavaca Crne Gore, Privredne komore, Ministarstva saobraćaja, Ministarstva pomorstva, Zajednice opština Crne Gore i Unije slobodnih sindikata Crne Gore.

Okvir za državnu pomoć i konkurenciju uspostavljen je pod nadzorom Vlade. Zakonodavnu ulogu u oblasti državne pomoći vrši Ministarstvo finansija, dok zakonodavnu ulogu u oblasti konkurencije ima Ministarstvo ekonomskog razvoja. Ulogu sprovođenja i kontrole vrši Agencija

za zaštitu konkurencije. Pravosudni sistem ima više nivoa kontrole odluka AZK. Prvi stepen predstavlja Prekršajni sud, drugi stepen je Viši prekršajni sud, a treći stepen je Upravni sud. Privredni sud je uključen u slučajeve državne pomoći, poput slučaja Montenegro Airlines, zbog postupka stečaja i potencijalnog povraćaja nezakonite državne pomoći. Davaoci državne pomoći mogu biti sve crnogorske institucije i državna preduzeća, koja imaju obavezu da obavijeste AZK o potencijalnoj državnoj pomoći. Crna Gora je postigla značajan napredak u podsticanju davalaca pomoći da primjenjuju ex-ante proceduru kako bi dobili mišljenje AZK, dok su slučajevi neprijavljene državne pomoći izuzetno rijetki.

Trenutno stanje na planu ispunjenja završnih mjerila u poglavlju 8 – Konkurencija

ZM1) Crna Gora je završila zakonodavno usklađivanje s pravnom tekovinom EU koju obuhvata poglavlje Konkurencija.

Koncentracije i povrede konkurencije

Zakon o zaštiti konkurencije („Sl. list CG“, br. 44/2012, 13/2018 i 145/2021) usklađen je sa članovima 101, 102 i 106 UFEU. Zakon povjerava ovlašćenja Agenciji da istražuje kršenja i sprovodi antimonopolska pravila usklađena sa pravnom tekovinom i ovlašćuje Vladu da usvoji uredbe o grupnom izuzeću koje su slične ovlašćenjima Evropske komisije prema Regulativi br. 19/65/EEC (sa izmjenama i dopunama Regulative Savjeta (EZ) br. 1215/1999).

Zakon je djelimično usklađen sa Regulativom Savjeta (EZ) br. 1/2003 i daje dovoljna ovlašćenja Agenciji da zahtjeva da se povreda okonča i odredi privremene mjere. Ovlašćenja Agencije da izriče novčane kazne, periodične kazne ili bilo koje druge kazne tek treba da budu uvedena izmjenama zakonskog rješenja koje uređuje oblast konkurencije. Zahtjev za predaju sporazuma radi prethodnog odobrenja za pojedinačno izuzeće je još uvijek na snazi, stoga princip samoprocjene tek treba da se uvede. Kao što je naznačeno u Operativnom dijelu Akcionog plana, puna usklađenost biće postignuta do četvrtog kvartala 2025. godine (vidjeti OP, aktivnost br. 1.1). Direktno sprovođenje članova 101. i 102. UFEU od strane Agencije i sudova zavisi od statusa države članice.

Direktiva (EU) 2019/1 za osnaživanje organa država članica na polju konkurencije da budu efikasniji izvršioci i da obezbijede pravilno funkcionisanje unutrašnjeg tržišta biće transponovana izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti konkurencije do Q4 2025. godine (vidjeti OP, Aktivnost br. 1.1).

U oblasti grupnih izuzeća (čl. 101(3) UFEU) Vlada je donijela Uredbu o grupnom izuzeću vertikalnih sporazuma od zabrane, Uredbu o grupnom izuzeću od zabrane horizontalnih sporazuma o istraživanju i razvoju, Uredbu o grupnom izuzeću od zabrane horizontalnih sporazuma o specijalizaciji, Izuzetnu uredbu o zabrani horizontalnih ugovora o specijalizaciji servisiranja motornih vozila, Uredbu o grupnom izuzeću od zabrane ugovora o transferu tehnologije i Uredbu o grupnom izuzeću od zabrane ugovora u drumskom željezničkom i unutrašnjem plovnom saobraćaju i ugovora o konzorcijumima u linijskom saobraćaju. Uredbe su djelimično usklađene sa propisima EK o grupnom izuzeću koji su na snazi, respektivno. Kao što je naznačeno u Operativnom delu Akcionog plana, puna usklađenost biće postignuta do III kvartala 2026. godine (OP, Aktivnost br. 1.1).

Uredba o grupnom izuzeću od zabrane sporazuma u drumskom željezničkom i unutrašnjem plovnom saobraćaju i sporazuma o konzorcijumima u linijskom saobraćaju u potpunosti je usklađena sa Regulativom Savjeta (EZ) br. 169/2009 i Regulativom Komisije (EZ) br. 906/2009.

Zakon o zaštiti konkurencije primenjuje se na sporazume, odluke i prakse iz članova 101(1) i 103 UFEU koji se odnose na proizvodnju ili trgovinu proizvodima u poljoprivredi što je usklađeno sa Regulativom Savjeta (EZ) br. 1184/2006 od 24. jula 2006. godine. Imajući to u vidu, pravna tekovina u ovoj oblasti podliježe pregovaračkom poglavlju 11 - Poljoprivreda i ruralni razvoj i treba je tretirati kroz to poglavlje.

Potpuna usklađenost sa sektorskim pravilima EU u vazdušnom saobraćaju, pomorskom saobraćaju i telekomunikacijama biće postignuta do III kvartala 2026. godine (OP, aktivnost br. 1.1).

Direktiva 2014/104/EU o određenim pravilima kojima se uređuju postupci za naknadu štete prema nacionalnom pravu za kršenje odredaba prava konkurencije država članica i EU nije transponovana. Potpuna usklađenost će se postići do Q4 2025. (OP, Aktivnost br. 1.2). Usvajanjem izmena i dopuna Zakona o zaštiti konkurencije i novog Zakona o postupcima za naknadu štete zbog povrede konkurencije na tržištu (OP, Aktivnost br. 1.2). Direktiva 2019/1 o ovlašćivanju tijela država članica nadležnih za konkurenciju za efikasnije sprovođenje pravila konkurencije i osiguravanju pravilnog funkcioniranja unutrašnjeg tržišta biće transponovano izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti konkurencije do Q4 2025. godine (vidjeti OP, aktivnost br. 1.1).

Zakon je djelimično usklađen sa Regulativom Savjeta (EZ) br. 139/2004 o kontroli koncentracija između preduzeća (Regulativa EK o spajanju). Potpuna usklađenost će se postići do Q4 2025. (OP, Aktivnost br. 1.1).

Državna pomoć

Zakon o kontroli državne pomoći („Sl. list CG“, broj 12/18) implementira čl. 73 i 7. SSP-a, usklađen je sa čl. 93, 106 - 109 UFEU i pruža dobru osnovu za kontrolu državne pomoći u Crnoj Gori.

Zakon detaljno razrađuje kriterijume za utvrđivanje pojma državne pomoći, uključujući: javna sredstva, pogodnost, selektivnost i uticaj na tržišnu konkurenciju. U tom kontekstu, Zakon precizira pojmove davalaca i korisnika državne pomoći, definiše šeme pomoći i individualne državne pomoći, uređuje kontrolu, nezakonitu i neusklađenu državnu pomoć, kao i zloupotrebu državne pomoći. Zakon takođe prepoznaje koncept neprivredne djelatnosti, odnosno privrednu djelatnost korisnika državne pomoći, pri čemu su definisane sljedeće oblasti: usklađena državna pomoć, vrste državne pomoći, ekvivalent subvencije i kamatna stopa povraćaja, ocjena usklađenosti sa državnom pomoći, prijava državne pomoći, zabrana dodjele, povlačenje prijave, postupanje AZK nakon prijave državne pomoći, dostavljanje dodatnih podataka i informacija, rješenje u ispitnom postupku, okončanje ispitnog postupka, poništavanje rješenja AZK, stručna pomoć pri donošenju odluka – instituti koji su u potpunosti preuzeti iz pravne tekovine EU.

Zakon reguliše postupanje AZK u slučaju nezakonite pomoći, jasno definišući proceduru za: ispitivanje i nalog za dostavu podataka, obavještanje zainteresovanih strana, dostavljanje informacija, privremenu obustavu dodjele državne pomoći, kao i odluku o povraćaju neusklađene i nezakonite pomoći. Predviđeno je donošenje odluke o povraćaju nezakonite i neusklađene državne pomoći, zastara povraćaja

državne pomoći, kao i postupanje u slučajevima zloupotrebe državne pomoći. Po prvi put u crnogorsko zakonodavstvo uvedena je i direktna kontrola putem neposrednog uvida, obaveze ovlaštenih lica i pomoći nadležnih organa. Ministarstvo finansija (MF) nadzire sprovođenje Zakona i podzakonskih akata donesenih na osnovu Zakona. Pored toga, definisano je usklađivanje postojeće državne pomoći, uz predviđene mjere za njenu harmonizaciju. Crna Gora kontinuirano radi na usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU. U tom smislu, u toku je priprema novog Zakona o kontroli državne pomoći.

Tokom primjene Zakona o kontroli državne pomoći, uočeni su određeni nedostaci koji su značajno otežavali sprovođenje pojedinih odredbi (kontrola namjenskog korišćenja, neposredan uvid, prava zainteresovanih strana i neizvršenje naloga za povraćaj pomoći). U tom smislu, izrađen je novi zakon, kojim su unaprijeđene procedure za postupanje nakon prijave državne pomoći AZK, poboljšana procedura za zahtjeve za dostavu podataka iz drugih izvora, preciznije definisane kaznene odredbe, te detaljnije opisan postupak transparentnosti kroz praćenje, izvještavanje i vođenje registara državne pomoći.

Kako bi se dodatno unaprijedila usklađenost sa EU regulativom, novi Zakon uvodi identifikaciju korisnika koji moraju vratiti neusklađenu državnu pomoć, proširenje naloga za povraćaj, ekonomski kontinuitet korisnika pomoći, prodaju imovine i udjela, spajanja i druge statusne i organizacione promjene korisnika pomoći, te posebno postupak povraćaja u slučaju stečaja korisnika. Konačno, važeći zakon daje nadležnost Ministarstvu finansija isključivo za donošenje podzakonskih akata koji se odnose na ekvivalent subvencije i kamatnu stopu povraćaja, definisanje neprivrednih djelatnosti koje se obavljaju neprofitno i koje osiguravaju izvršenje aktivnosti od javnog interesa putem privrednih društava ili pravnih lica, kao i za usvajanje obrazaca za prijavu državne pomoći. Međutim, zakon ne pruža pravni osnov za Ministarstvo finansija da donosi i predlaže druge podzakonske akte, što predstavlja značajan nedostatak. U skladu sa navedenim, novi zakon omogućava detaljno usklađivanje sa zakonodavstvom EU, čime se dodatno unaprijeđuje pravna usklađenost i efikasnost sprovođenja propisa na nacionalnom nivou, što posljedično doprinosi daljem napretku u Poglavlju 8 – *Konkurencija*.

Važno je napomenuti da je Crna Gora već transponovala najveći dio regulativa, saopštenja i odluka iz Liste pravne tekovine koja se odnosi na državnu pomoć u svoje nacionalno zakonodavstvo. Ovaj proces je sproveden kroz Pravilnik o listi pravila o državnoj pomoći, kojim su transponovani osnovni principi i pravila iz EU regulative u ovoj oblasti i Pravilnik o načinu podnošenja prijave i obrascu prijave za državnu pomoć, čime se značajno unaprijedio postupak prijavljivanja i u potpunosti prenijela evropska procedura i metodologija prijave.

Naredni period će se iskoristiti za prenos relevantnih akata EU sa Liste pravne tekovine, koji još nisu transponovani, čime će se nacionalni okvir u oblasti državne pomoći u potpunosti uskladiti sa pravnom tekovinom EU (OP, Aktivnost 1.5).

Usvajanje novog Zakona o kontroli državne pomoći je trenutno u završnoj fazi i očekuje se usvajanje u drugom kvartalu 2025. godine (OP, Aktivnost 1.3), a nakon njegovog stupanja na snagu svi potrebni podzakonski akti kojima se usvaja preostala pravna tekovina sa Liste biće usvojeni do Q2 2026. (OP, Aktivnost 1.4.).

ZM2) Crna Gora je izgradila adekvatne administrativne i pravosudne kapacitete u oblasti antimonopolskih pravila, koncentracija i kontrole državne pomoći.

Koncentracije i povreda konkurencije

U skladu s preporukom iz Izvještaja o Crnoj Gori za 2024. godinu o jačanju administrativnih kapaciteta, AZK je usvojila izmjene i dopune Pravilnika o unutrašnjoj sistematizaciji i organizaciji, povećavajući broj pozicija sa 45 na 55. Trenutno (kraj 2024), postoje 38 zaposlenih, što je jedanaest više nego u istom periodu 2022. godine, što predstavlja povećanje od 37%. Takođe, prema novom Pravilniku o unutrašnjoj sistematizaciji i organizaciji iz novembra 2024. godine, uspostavljeno je IT odjeljenje, posebno u pogledu pomoći pri sprovođenju nenajavljenih uvida. Menadžment Agencije funkcioniše u punom kapacitetu. Savjet se sastoji od predsjednika i dva člana čiji je mandat počeo u aprilu 2022. godine (traje četiri godine). Direktor Agencije imenovan je u novembru 2022. godine na puni petogodišnji mandat, dok je zamjenik direktora izabran u junu 2024. godine. Nažalost, zbog nedorečenosti zakonskih rješenja, nedostatka finansijske nezavisnosti i nadležnosti Savjeta prilikom jačanja administrativnih kapaciteta, u toku je postupak pred Komisijom za žalbe o provjeri zakonitosti imenovanja. Do završetka postupka, zamjenik je u v. d. stanju.

U skladu sa budžetom AZK koji je odobrilo Ministarstvo finansija, Plan zapošljavanja u 2025. godini je da se angažuju tri nova savjetnika, na sljedećim pozicijama:

- Jedan zaposleni u Odsjeku za sektorske analize;
- Jedan zaposleni u Odsjeku za utvrđivanje zabranjenih sporazuma;
- Jedan zaposleni u Odsjeku za utvrđivanje zloupotrebe dominantnog položaja.

Odsjek za procjenu koncentracija i pojedinačnih izuzeća ima jednog novog zaposlenog. U Službi za opšte poslove i finansije, jedan novi zaposleni je odgovoran za pravne i ljudske resurse AZK. Pored toga, formirano je Odjeljenje za međunarodnu saradnju i informisanje javnosti, sa rukovodiocem odjeljenja i samostalnim savjetnikom.

U dijelu koji se odnosi na administrativne kapacitete Ministarstva ekonomskog razvoja, 2022. godine Odjeljenje za unutrašnje tržište, kvalitet infrastrukture i konkurenciju je podijeljeno na dva odjeljenja: Odjeljenje za kvalitet infrastrukture i Odjeljenje za unutrašnje tržište i konkurenciju. Ovim je Odjeljenje za unutrašnje tržište i konkurenciju dobilo pet zasebnih radnih pozicija. Osoblje ovog odjeljenja prošlo je mnoge obuke organizovane u okviru IPA 2020 projekta.

Državna pomoć

U 2024. godini, u Odsjeku za prethodnu kontrolu državne pomoći, angažovana su dva nova zaposlena.

U skladu sa budžetom AZK koji je odobrilo Ministarstvo finansija, Plan zapošljavanja u 2025. godini je da se angažuje jedan novi savjetnik, na sljedećoj poziciji:

- Jedan zaposleni u Odsjeku za prethodnu kontrolu državne pomoći.

Kapaciteti Ministarstva finansija u Direkciji za koordinaciju i izvještavanje o neformalnoj ekonomiji i državnoj pomoći su u potpunosti popunjeni.

Kada je u pitanju podizanje svijesti o obavezi prijavljivanja državne pomoći na nivou lokalnih samouprava, uspostavljanjem saradnje sa Zajednicom opština, kao i organizovanjem seminara i obuka za ovu zajednicu, biće doprineseno dodatnom podizanju svijesti na lokalnom nivou o obavezi prijavljivanja državne pomoći. U prilog tome govori i veliki broj predmeta koji se odnose na: lokalne biznis zone, razvoj zanatstva, podršku ženskom preduzetništvu itd. Takođe, lokalni davaoci državne pomoći su svjesni obaveze prijave dostavljanjem podataka za izradu godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći, te na taj način informišu Agenciju o svim dodijeljenim državnim pomoćima.

Pored organizovanja seminara i obuka za davaoce državne pomoći, AZK koristi i druge mehanizme za podizanje svijesti o obavezi prijavljivanja državne pomoći, kao što su: obavještavanje davalaca putem e-maila, organizacija seminara u Privrednoj komori Crne Gore, Centru za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, pisanje stručnih tekstova i kolumni u medijima na nacionalnom i lokalnom nivou, gostovanja na televiziji, društvene mreže itd.

Jačanje kapaciteta sudstva u oblasti konkurencije i državne pomoći

U 2023. i 2024. godini, održane su tri obuke za sudije u vezi sa konkurencijom i državnom pomoći. Takođe, u 2023. i 2024. godini, održano je sedam obuka za davaoce državne pomoći. Ove obuke (održane u okviru IPA 2020 projekta, projekta između AZK i *Bundeskartellamt*-a i saradnje između AZK i Centra za obuku u pravosuđu i državnom tužilaštvu) bile su značajne za izgradnju sudskih kapaciteta, kao i administrativnih kapaciteta davaoca državne pomoći. Trenutno, MF i AZK pripremaju sa ekspertima kroz UNOPS Smjernice za davaoce državne pomoći, koje će biti dio budućih radionica za sve davaoce državne pomoći.

U narednom periodu, AZK će, u saradnji sa EU partnerima i Centrom za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, nastaviti sa naporima na organizovanju obuka za sudije i davaoce državne pomoći.

Administrativni kapaciteti sudova (Prekršajni sud, Viši prekršajni sud, Upravni sud, Privredni sud) će biti ojačani kroz radionice sa bilateralnim partnerima i RCC-om. Po prvi put, sudije iz Crne Gore učestvovala su u radionici sa kolegama iz EU u Budimpešti (12-13. decembra 2024. godine). Trenutno, pregovara se sa francuskim i italijanskim organima o mogućem Memorandumu o razumijevanju, pri čemu će jedan dio saradnje biti obuke za sudije. Tokom 2024. godine obuke je prošlo više od 30 sudija.

Procjena ključnih nedostataka u pogledu kapaciteta pravosuđa izrađena je u okviru PLAC projekta u četvrtom kvartalu 2024. godine, po prvi put.

ZM3) Crna Gora je pokazala zadovoljavajući bilans sprovođenja u oblasti antimonopolskih pravila, koncentracija i kontrole državne pomoći, uključujući bilans ostvarenih rezultata djelotvornog i učinkovitog postupanja administracije i pravosuđa u slučajevima otkrivenih nepravilnosti, između ostalog i izricanjem odvrćajućih sankcija.

Koncentracije i povreda konkurencije

Agencija za zaštitu konkurencije je 19. maja 2023. godine, nakon pokrenutog postupka ispitivanja po službenoj dužnosti, sprovela trostruki nenajavljeni neposredni uvid u tri različite turističke agencije na relevantnom tržištu pružanja usluga posredovanja pri rezervaciji hotelskog

smještaja, kako u zemlji, tako i u inostranstvu. S obzirom na činjenicu da je turizam jedan od glavnih ekonomskih sektora u Crnoj Gori, AZK je pokazala svoju namjeru da ispita sve moguće sankcije u ovoj oblasti. U narednom periodu, ova praksa nenajavljenih uvida će se nastaviti. Ovo ukazuje na spremnost AZK da sprovodi nenajavljene uvide na isti način kao institucije država članica, u skladu sa preporukom Evropske komisije. Takođe, u 2024. AZK je sprovela nenajavljeni uvid u postupku ispitivanja po službenoj dužnosti u slučaju zloupotrebe dominantnog položaja na tržištu otpreme i isporuke robe pomorskim putem na teritoriji Luke Bar u Crnoj Gori.

Značajno je da je AZK u 2024. godini pokrenula i zaključila postupak ispitivanja po službenoj dužnosti u slučaju restriktivnog sporazuma između svih privrednih subjekata na tržištu pružanja pripejd usluga mobilne telefonije na teritoriji Crne Gore. U ovom slučaju, AZK je donijela odluku o zabrani sprovođenja restriktivnog sporazuma. Ovaj slučaj predstavlja dobar primjer saradnje sa tržišnim regulatorom, jer je Agencija za elektronske komunikacije i poštanske usluge podnijela inicijativu za ispitivanje povrede konkurencije.

Državna pomoć

Dosljedna primjena pravila u oblasti državne pomoći najbolje se ogleda u činjenici da se broj ex-ante predmeta povećava, što ukazuje na to da AZK intenzivno radi na primjeni pravila državne pomoći i donošenju zakonitih odluka. Ukupno je donijeto 10 odluka u ex-post kontroli i 29 mišljenja u ex-ante kontroli državne pomoći.

Povećanje broja ex-ante predmeta rezultat je intenzivne saradnje sa davaocima državne pomoći. Saradnja i komunikacija uspostavljeni su na više načina: organizovanjem seminara, obuka, sastanaka, ali i kroz direktnu komunikaciju sa davaocima državne pomoći. Možemo konstatovati da je veliki broj davalaca državne pomoći svjestan obaveze prijave državne pomoći Agenciji i da u saradnji sa našim zaposlenima rade na rješavanju predmeta.

Svake godine AZK vrši dvostruku provjeru podataka o državnoj pomoći sa Državnom revizorskom institucijom Crne Gore kroz godišnje izvještaje. Po prvi put u 2023. unakrsna provjera pokazala je da nema neprijavljene državne pomoći.

Takođe, znak da AZK prati dešavanja sa davaocima državne pomoći jeste slučaj Elektroprivrede Crne Gore (EPCG). AZK je djelovala preventivno, informišući davaoca državne pomoći pismenim putem i preko medija da je potrebno unaprijed obavijestiti AZK. Kako je ugovor realizovan bez odluke AZK, Agencija je pokrenula formalnu istragu po službenoj dužnosti, utvrdivši da je državna pomoć u korist kompanija za proizvodnju čelika nespojiva sa Zakonom o kontroli državne pomoći i naložila povrat pomoći. Pošto je davalac državne pomoći podnio žalbu Upravnom sudu, spor je u toku.

U skladu sa procjenom da određene najavljene mjere mogu dovesti do dodjele nezakonite državne pomoći, Agencija je sprovela široku medijsku kampanju kako bi spriječila takve radnje. Kampanja je realizovana kroz medijska gostovanja predsjednika Savjeta i direktora u brojnim televizijskim emisijama posvećenim slučajevima gdje državna pomoć može biti odobrena, kao i kroz intervjue u štampanim medijima. Ova kampanja će se nastaviti putem TV gostovanja, intervjua i objava na društvenim mrežama, kako bi se širile relevantne informacije o procedurama državne pomoći. Iako je opšte znanje o relevantnim procedurama primjetno unaprijeđeno i davaoci državne

pomoći su sada svjesniji da moraju obavijestiti AZK kako bi dodijelili državnu pomoć, i dalje ostaje izazov sprečavanja donošenja odluka koje imaju političku konotaciju.

Aktivnosti na planu podizanja svijesti u oblasti konkurencije i državne pomoći

Uspostavljena je komunikacija između AZK i Upravnog suda. Novi zakoni će definisati predmete iz oblasti konkurencije i državne pomoći kao hitne. U komunikaciji sa predsjednikom Upravnog suda rečeno je da će predmeti iz 2021. i 2022. godine biti tretirani kao hitni i da se očekuje da će svi predmeti iz oblasti konkurencije i državne pomoći pred Upravnim sudom biti riješeni do kraja 2025. godine. Crna Gora je dobila prvu odluku u predmetima državne pomoći, gdje je Upravni sud krajem decembra 2024. potvrdio odluku AZK o nezakonitoj državnoj pomoći kompaniji „Barska plovidba“.

Kako bi se poboljšala komunikacija sa zainteresovanom javnošću, pripremljena je Komunikaciona strategija Agencije. Opšti komunikacioni cilj Strategije jeste postizanje prepoznatljivosti AZK kao nezavisne institucije koja, u skladu sa EU standardima, reguliše konkurenciju na crnogorskom tržištu i kontroliše dodjelu državne pomoći. Strategija će biti sprovedena u narednom periodu, u skladu sa glavnim ciljevima. U vezi sa pitanjem podizanja svijesti o pravilima konkurencije, AZK je poslala sedam obavještenja o promociji pravila konkurencije sljedećim institucijama: Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstvu pomorstva, Ministarstvu ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevernog regiona, Fondu za zaštitu životne sredine, Regulatornoj agenciji za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, Glavnom gradu Podgorici i jednoj poslovnoj kompaniji kao učesniku na tržištu.

ZM4) U sljedećim slučajevima Agencija za zaštitu konkurencije, kao nacionalni nadležni organ za državnu pomoć, procijenila je prisustvo i usklađenost državne pomoći s odredbama SSP-a o državnoj pomoći i naredila njen povraćaj, gdje je takva pomoć ocijenjena kao neusklađena:

- u slučaju kompanije “Montenegro Airlines”, procijeniti da li je državna pomoć koja joj je dodijeljena od 2012. godine usklađena s odredbama SSP-a o državnoj pomoći. Ovo treba da obuhvati i odredbe Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj društva “Montenegro Airlines” koji je Skupština Crne Gore usvojila u decembru 2019. godine;

- Utvrditi da li je Unipromov KAP primio nezakonitu pomoć;

- U pogledu autoputa Bar-Boljare, utvrditi da li je bilo nezakonite pomoći u finansiranju izgradnje autoputa i njegovog poslovanja.

Montenegro Airlines

AZK je donijela tri različite odluke koje se odnose na povraćaj sa zakonom neusaglašene državne pomoći dodijeljene kompaniji Montenegro Airlines. Nažalost, nakon donošenja pomenutih odluka, nadležnosti Agencije prestaju. Pokretanjem stečajnog postupka, povraćaj državne pomoći se definiše kao potraživanje trećeg reda. Ističemo da je prva odluka Agencije o povraćaju državne pomoći donijeta prije otvaranja stečajnog postupka kompanije Montenegro Airlines. Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, u saradnji sa resornim Ministarstvom saobraćaja, podnio je tužbu pred Privrednim sudom Crne Gore, koja sadrži iznos nesaglasne državne pomoći koja treba biti vraćena od

strane Montenegro Airlinesa, a spor je u toku. Vlada Crne Gore i Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore nastaviće sa naporima u cilju povraćaja neusaglašene državne pomoći.

Po prvi put, AZK je organizovala sastanak sa predsjednikom Privrednog suda, gdje je iskoristila priliku da informiše o značaju ovog slučaja za poglavlje 8. Predmet sastanka bio je istraživanje svih pravnih procedura koje Vlada i AZK mogu koristiti kako bi ubrzale zatvaranje ovog slučaja. AZK će obavijestiti Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore o hitnosti završetka stečajnog postupka Montenegro Airlinesa i konačnog okončanja ovog slučaja u svim njegovim aspektima.

U vezi sa utvrđivanjem da li je državna pomoć dodijeljena kompaniji Montenegro Airlines od 2012. godine usklađena sa odredbama SSP-a o državnoj pomoći, Agencija je u izvještajnom periodu, nakon što ju je Nacionalna turistička organizacija Crne Gore obavijestila o sumnjama u vezi sa dodjelom nezakonite državne pomoći, pokrenula postupak ex-post kontrole potencijalne državne pomoći dodijeljene kompaniji Montenegro Airlines 2017. godine. Očekivano zatvaranje slučaja je u prvom kvartalu 2025. godine.

Uniprom-KAP

U skladu sa aktivnostima usmjerenim ka utvrđivanju da li je Uniprom-KAP primio nezakonitu državnu pomoć, u izvještajnom periodu, po našem nalogu, Agenciji su dostavljeni podaci od strane EPCG, nakon čega je Agencija poslala naloge za dostavu podataka Fondu za zaštitu životne sredine, Ministarstvu ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstvu ekonomskog razvoja i Ministarstvu pomorstva, sa utvrđenim rokovima za postupanje. Prikupljeni podaci su predmet analize Agencije.

U februaru 2024. godine, AZK je dostavila spise predmeta Državnom tužilaštvu Crne Gore, kako bi potencijalno preduzelo radnje iz svoje nadležnosti, iz razloga utvrđivanja postojanja prethodnog pitanja u smislu člana 104 Zakona o upravnom postupku, prije nego što Agencija pokrene formalnu istragu. Prikupljeni podaci su predmet analize Agencije. Pokretanje postupka u ovom slučaju uslijediće nakon radnji Državnog tužilaštva Crne Gore.

Auto-put „Bar-Boljare“

U skladu sa aktivnostima usmjerenim ka utvrđivanju da li je postojala nezakonita državna pomoć u finansiranju izgradnje autoputa Bar-Boljare i njegovom poslovanju, Agencija je tokom izvještajnog perioda uputila Ministarstvu pomorstva nalog za dostavu podataka. Ministarstvo pomorstva je dostavilo podatke i dokumentaciju. Navedeni podaci i dokumentacija trenutno se analiziraju zajedno sa podacima i dokumentacijom pribavljenim u prethodnom izvještajnom periodu. Očekivano zatvaranje slučaja je do kraja 2025. godine.

Air Montenegro-ToMontenegro

U januaru 2023. godine, Agencija je pokrenula postupak ispitivanja u cilju utvrđivanja usklađenosti potencijalne državne pomoći dodijeljene kompaniji ToMontenegro. Agencija, u cilju pravilnog i potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, prvo ispituje da li uplate dijela osnivačkog doprinosa za osnivanje kompanije ToMontenegro od strane Ministarstva pomorstva i Ministarstva finansija ispunjavaju kriterijume iz člana 107(1) Ugovora o funkcionisanju EU, kao i da li postoji ekonomski kontinuitet između Montenegro Airlines i ToMontenegro. Za sada je

Ministarstvo finansija dostavilo podatke, a nakon što i Ministarstvo pomorstva dostavi tražene podatke, Agencija će pristupiti detaljnoj analizi, a zatim održati usmenu raspravu. Očekivano zatvaranje ovog slučaja je tokom drugog kvartala 2025. godine.

OPERATIVNI DIO

Završno mjerilo	1. Crna Gora je završila zakonodavno usklađivanje s pravnom tekovinom EU koju obuhvata poglavlje Konkurencija.						
Kriterijumi iz Zajedničke pozicije EU za poglavlje 8	<p>Što se tiče zakonodavnog okvira Crne Gore za antimonopolska pravila, koncentracije i državnu pomoć, EU smatra da Zakon o zaštiti konkurencije i prateća legislativa obezbjeđuju dobar nivo usklađenosti sa pravnom tekovinom EU.</p> <p>Međutim, prekršajni sudovi i dalje imaju isključivu nadležnost za izricanje kazni, dok nadležno tijelo za konkurenciju, Agencija za zaštitu konkurencije (AZK), to pravo nema. Stoga, Crna Gora treba uspostaviti mehanizam putem kojeg bi Agencija za zaštitu konkurencije mogla direktno izricati kazne.</p>						
Aktivnosti / radnje koje je potrebno preduzeti u cilju ispunjenja obaveze	Metod implementacije	Predviđeni izazovi u realizaciji i načini za prevazilaženje istih	Odgovorna institucija	Rok	Indikator	Troškovi i izvori finansiranja	Status realizacije / planirani koraci
<p>1.1. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti konkurencije</p> <p>Ključne izmjene:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Potpuno usklađivanje sa 	<p>Kreiranje novog zakonskog rješenja i usvajanje istog u Skupštini</p>	<p>- Kašnjenja u procesu usvajanja, koja će biti prevaziđena kroz razgovore i slanje urgencija</p> <p>-Potencijalne tehničke poteškoće</p>	<p>MER</p>	<p>Q4 2025</p>	<p>- Zakon usvojen u Skupštini.</p>	<p>Ekspert angažovan putem IPA 2020 projekta je bio uključen u kreiranje nacrtu zakona</p>	<p>- Pripremljen nacrt zakona – Q1 2025 i izlaganje na javnu raspravu</p> <p>- Nacionalna procedura Q1 2025 i</p>

<p>Direktivom 2019/1</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ukidanje pojedinačnih izuzeća - Usklađivanje sa Regulativom 1/2003 i 139/2004 - Usklađivanje sa TFEU - Usklađivanje sa Regulativom Komisije 773/2004 o kartelima i anti-konkurentskim praksama - Usklađivanje sa Regulativom (EZ) br. 139/2004 – Regulativa o spajanjima - „Uvođenje“ politike kazni u nadležnost AZK 		<p>koje će biti prevaziđene kroz ekspertsku podršku</p>					<p>dostavljanje EK – Q2 2025</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pregled od strane Komisije – Q3 2025 (Zakon će biti poslat EK prije nego što bude poslat Vladi) - Usvajanje od strane Skupštine – Q4 2025
---	--	---	--	--	--	--	---

- Finansijska nezavisnost AZK							
<p>Podzakonski akti za konkurenciju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regulatorna o vertikalnoj zabrani izuzeća („VBER“) - Uredba Komisije (EU) br. 316/2014 od 21. III 2014. o primjeni člana 101(3) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije ugovora o transferu tehnologije (TTBER) - Uredba Komisije (EU) br. 461/2010 od 27. V 2010. o primjeni člana 101(3) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije vertikalnih ugovora i usklađenih praksi u sektoru motornih vozila, Službeni list L 129, 28.05.2010, 	-Izrada novih pravnih akata i njihovo usvajanje od strane Ministarstva ili Vlade		MER	Q2 2026	Usvojena podzakonska akta od strane Ministarstva ili Vlade, ili stavljena van snage		<p>-Nacrt pripremljen Q1 2026</p> <p>- Međuresorsko usklađivanje Q2 2026</p> <p>-Usvajanje od strane Ministarstva / Vlade Q2 2026</p>

<p>str. 52-57 izmjeren Regulativom (EU) 2023/822 od 17 Aprila 2023. godine</p> <p>- Vodič o vertikalnim zabranama ("Vertical Guidelines") Obavještenje Komisije - Vodiči o vertikalnim zabranama 2022/C 248/01, C/2022/4238, OJ C 248, 30.6.2022</p> <p>- Vodič o primjeni člana 101 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na ugovore o transferu tehnologije (Vodič), Službeni list C 89, 28.03.2014, str. 3- 50</p> <p>- Vodič o primjeni člana 101 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na horizontalne saradnje Službeni</p>							
---	--	--	--	--	--	--	--

<p>list C 11, 14.01.2011, str. 1</p> <p>Dopunski vodič o vertikalnim ograničenjima u ugovorima o prodaji i popravci motornih vozila i o distribuciji rezervnih dijelova za motorna vozila Službeni list C 138, 28.05.2010, str. 16- 27</p> <p>Saobraćaj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pomoć u vazdušnom saobraćaju - Uredba Savjeta (EZ) br. 487/2009 od 25. V 2009. o primjeni člana 81(3) Ugovora na određene kategorije ugovora i usklađenih praksi u sektoru vazdušnog saobraćaja (Kopija verzije) OJ L 148, 11.6.2009, str. 1-4 							
--	--	--	--	--	--	--	--

<p>- Komunikacija Komisije o posljedicama presuda Suda od 5. novembra 2002. godine za evropsku politiku vazdušnog saobraćaja (Presude o otvorenom nebu) COM(2002) 649 final, Brisel 19.11.2002.</p> <p>Pomorski saobraćaj:</p> <p>- Uredba Komisije (EU) 2020/436 od 24. III 2020. kojom se mijenja Uredba (EZ) br. 906/2009 u vezi sa periodom primjene.</p> <p>- Uredba Komisije (EU) br. 697/2014 od 24. VI 2014. kojom se mijenja Uredba (EZ) br. 906/2009 u vezi sa periodom primjene</p> <p>Službeni list L 184, 25.6.2014, str. 3–3</p>							
--	--	--	--	--	--	--	--

<p>- Uredba Komisije (EZ) br. 906/2009 od 28. IX 2009. o primjeni člana 81(3) Ugovora na određene kategorije ugovora, odluka i usklađenih praksi između brodskih preduzeća (konzorcijuma)</p> <p>Službeni list L 256, 29.9.2009, str. 31–34</p> <p>- Regulativa Savjeta (EZ) br. 246/2009 od 26. II 2009. o primjeni člana 81(3) Ugovora na određene kategorije ugovora, odluka i usklađenih praksi između brodskih preduzeća (konzorcijuma) (Kopija verzija)</p> <p>Službeni list L 79, 25.3.2009, str. 1–4</p> <p>Infrastruktura:</p>							
---	--	--	--	--	--	--	--

<p>-Pojašnjenje preporuka Komisije o primjeni konkurencijskih pravila na nove projekte saobraćajne infrastrukture</p> <p>Službeni list OJ C 298, 30.9.1997, str. 5-9</p> <p>Telekomunikacije:</p> <p>-Direktiva Komisije 2002/77/EC od 16. IX 2002. o konkurenciji na tržištima za elektronske komunikacione mreže i usluge</p> <p>Službeni list OJ L 249, 17.9.2002, str. 21-26</p> <p>-Direktiva Komisije 2008/63/EC od 20. VI 2008. o konkurenciji na tržištima terminalne opreme za telekomunikacije</p>							
--	--	--	--	--	--	--	--

<p>Službeni list OJ L 162, 21.6.2008, str. 20-26</p> <p>Kazne i olakšanja:</p> <p>-Smjernice o metodi za postavljanje kazni prema članu 23(2)(a) Regulacije br. 1/2003, Službeni list C 210, 1.09.2006, str. 2-5</p> <p>-Komunikacija Komisije – Izmjene Obavještenja Komisije o imunitetu od kazni i smanjenju kazni u slučajevima kartela, Službeni list C 256, 5.8.2015, str. 1</p> <p>-Obavještenje Komisije o imunitetu od kazni i smanjenju kazni u slučajevima kartela, Službeni list C 298, 8.12.2006, str. 17</p> <p>-Regulativa Savjeta (EZ) br. 139/2004</p>							
---	--	--	--	--	--	--	--

od 20. I 2004. o kontroli koncentracija između preduzeća (Regulativa EK o koncentracijama) Službeni list OJ L 24, 29.1.2004, str. 1-22							
1.2. Zakon o postupcima za naknadu štete zbog povrede konkurencije na tržištu Ključna izmjena: Usklađenost s Direktivom EK o naknadi štete.	Kreiranje nacrt zakona i usvajanje u Skupštini	NA	MER	Q4 2025	- Zakon usvojen u Skupštini		Nacrt kreiran - Q4 2024 (implementirano) - Nacionalne procedure Q1 2025 i dostavljanje EK / Q2 2025 - Komentari od strane Komisije - Q3 2025 - Usvajanje u Skupštini - Q4 2025
1.3. Novi Zakon o kontroli državne pomoći	Kreiranje nacrt zakona i usvajanje u Skupštini	- Kašnjenja u procesu usvajanja, koja će biti prevaziđena	MF	Q2 2025	- Zakon usvojen u Skupštini		- Nacrt pripremljen - Q3 2024

<p>Dodatno, usklađuje se novi Zakon sa članovima 107 i 108 UFEU, tačnije sa primarnim izvorom prava i sekundarnim zakonodavstvom, odnosno Regulativom (EU) 2015/1589 i Saopštenjem Komisije 2019/C 247/01.</p>		<p>kroz razgovore i slanje urgencija</p> <p>-Potencijalne tehničke poteškoće koje će biti prevaziđene kroz ekspertsku podršku</p>					<p>(implementirano)</p> <p>- Nacionalne procedure i dostavljanje EK – Q4 2024 (implementirano)</p> <p>- Komentari od strane Komisije – Q1 2025</p> <p>- Usvajanje u Skupštini – Q2 2025</p>
<p>1.4. Podzakonski akti u vezi sa državnom pomoći:</p> <p>1) Konsolidovana verzija GBER-a</p> <p>2) Saopštenje Komisije o sprovođenju pravila državnoj pomoći od strane</p>	<p>Kreiranje novih podzakonskih akata i usvajanje istih od strane</p>		<p>MF</p>	<p>Q2 2026</p>	<p>- Podzakonska akta usvojena od Vlade ili ministarstava</p>		<p>1. Q1 2025</p> <p>2. Q2 2026</p>

<p>nacionalnih sudova (2021/C 305/01)</p> <p>3) Saopštenje Komisije — Kriterijumi za analizu usklađenosti sa unutrašnjim tržištem državne pomoći za podršku realizaciji važnih projekata od zajedničkog evropskog interesa (2021/C 528/02)</p> <p>4) Saopštenje Komisije o primjeni pravila o državnoj pomoći u vezi sa mjerama koje se odnose na direktno oporezivanje preduzeća OJ C 384, 10.12.1998, str. 3-9</p>	<p>nadležnih institucija</p>						<p>3. Q3 2025</p> <p>4. Q3 2025</p>
--	------------------------------	--	--	--	--	--	-------------------------------------

5)	Radni dokument osoblja Komisije – Zajednička metodologija za evaluaciju državne pomoći							5. Q2 2026
6)	Saopštenje Komisije o primjeni konkurentskih pravila na poštanski sektor i ocjena određenih mjera državne pomoći u vezi sa poštanskim uslugama							6. Q2 2026
7)	Saopštenje Komisije — Ažuriranje Priloga Komunikaciji Komisije C (2004) 43 — Zajedničke smjernice o državnoj pomoći za pomorski transport							7. Q2 2026
8)	Saopštenje Komisije o							

<p>primjeni pravila o državnoj pomoći nakon 1. I 2011. za mjere podrške u korist banaka u kontekstu finansijske krize Službeni list C329, 7.12.2010, str.7</p>							8. Q2 2026
<p>9) Saopštenje Komisije o tretmanu smanjenih sredstava u sektoru zajedničkog bankarstva OJ C 72, 26.3.2009, str. 1-22</p>							9. Q2 2026 10. Q2 2026
<p>10) Saopštenje Komisije o vraćanju održivosti i ocjeni mjera restrukturiranj a u finansijskom sektoru u trenutnoj krizi prema pravilima o državnoj pomoći OJ C</p>							11. Q2 2026

<p>195, 19.8.2009, str. 9–20</p> <p>11) Saopštenje Komisije — Dokapitalizacija finansijskih institucija u trenutnoj finansijskoj krizi: ograničenje pomoći na neophodan minimum i zaštitne mjere od nepotrebnih narušavanja konkurencije</p> <p>OJ C 10, 15.1.2009, str. 2–10</p>							
<p>1.5. Slanje relevantnih tabela transponovanim aktima i tabela usaglašenosti za posljednju listu pravne tekovine EU u poglavlju 8, koju je dostavila Evropska komisija (Q4 2023) ¹</p>			<p>MER</p> <p>MF</p>	<p>Q2 2025</p>	<p>Pregledati neusaglašenosti koje je Evropska komisija identifikovala u vezi sa dostavljenim tabelama usaglašenosti.</p> <p>Dostaviti poveznice i</p>	<p>10 EUR po prevedenoj stranici tabela usaglašenosti</p>	<p>U toku – Završetak planiran do kraja Q1 2025</p>

¹ Ministarstvo finansija na redovnoj osnovi prati novosti u vezi zakonodavstva o državnoj pomoći i kroz podzakonska akta usklađuje potrebnu legislativu.

					preostale tabele usaglašenosti za poglavlje 8 Evropskoj komisiji.		
1.6. Kvartalni izvještaji o realizaciji Akcionog plana nakon usvajanja od strane Vlade	Precizni izvještaji o stanju na planu implementacije AP		AZK MER MF državno pravosuđe	Kvartalni izvještaji o realizaciji AP 2025-2026	Usvajanje Izveštaja o realizaciji AP od strane Vlade	Nijesu predviđeni troškovi	Kvartalno izvještavanje prema Vladi i EK.
Završno mjerilo	2. Crna Gora je izgradila adekvatne administrativne i pravosudne kapacitete u oblasti antimonopolskih pravila, koncentracija i kontrole državne pomoći.						
Kriterijumi iz Zajedničke pozicije EU za poglavlje 8	Kapacitet prekršajnih sudova treba značajno ojačati kako bi se izricale adekvatne i odvraćajuće kazne. Poboljšan mehanizam sankcionisanja i kapacitet prekršajnih sudova trebali bi rezultirati zapisom efikasnih i efektivnih sudskih istraga i praćenja uočenih nepravilnosti, uključujući kroz izricanje odvraćajućih sankcija, kada je to potrebno. Vremenom, ovo bi takođe povećalo broj zahtjeva za olakšanje kazne.						
Aktivnosti / radnje koje je potrebno preduzeti u cilju ispunjenja obaveze	Metod implementacije	Predviđeni izazovi u realizaciji i načini za prevazilaženje istih	Odgovorna institucija	Rok	Indikator	Troškovi i izvori finansiranja	Status realizacije / planirani koraci
2.1. Radionice za sudije	Finansirano kroz IPA 2020 projekat / Budžet AZK	- Mali broj prijavljenih sudija - Potencijalno nizak stepen	AZK, COSDT	IPA 2020 (do kraja marta 2025)	Broj sudija s poboljšanim znanjem o konkurenciji i držanoj pomoći uvećan za 30%	IPA 2020 (do kraja marta 2025) AZK i COSDT budžeti (kroz	U toku

		kvaliteta radionica		2025-2026 (Budžet AZK i COSDT)		bilateralnu saradnju)	
2.2. COSDT uvrštava teme konkurencije po prvi put u godišnji program obuka	Komunikacija između relevantnih institucija		AZK, COSTD	2025-2026	Dvije radionice godišnje, u organizaciji COSDT	COSDT da izvještava AZK i Pregovarač u radnu grupu na kvartalnom nivou o realizaciji obuka	U toku
2.3. Uključivanje sudija i tužilaca u radionice o EU pravosudnom sistemu	U saradnji sa OECD-GVH uključiti crnogorske sudije i tužioce da budu dio radionica za države članice EU	- Finansijski resursi crnogorske strane - Nemogućnost kolega iz OECD-GVH da pronađu prihvatljiv način da uključe crnogorsku stranu - Finansijski resursi OECD-GVH	AZK, COSTD, državno pravosuđe	2025-2026	- Sudije i tužioci učestvovali na najmanje dvije radionice godišnje - Najmanje četvoro sudija i tužilaca učestvovalo na radionicama	10,000 EUR	U toku

2.4. Pronalaženje korisnih radionica za sudije na EU nivou	Komunikacija sa EK, OECD i drugim relevantnim institucijama sa iskustvom u dijeljenju znanja u oblasti konkurencije i državne pomoći	- Nedostatak finansijskih sredstava - Nedostatak interesovanja za kreiranje okvira za zemlje Zapadnog Balkana za unapređenje pravosudnog sistema”	AZK COSTD	2025-2026	- Dvije radionice godišnje - Dvoje sudija po radionici	4.000 EUR	Uspostavljena komunikacija s COSDT i ostalim partnerima
Kriterijumi iz Zajedničke pozicije EU za poglavlje 8	Evropska unija smatra da Crna Gora treba da ojača administrativne kapacitete AZK u oblasti kontrole državne pomoći i zaštite konkurencije. ²						
Aktivnosti / radnje koje je potrebno preduzeti u cilju ispunjenja obaveze	Metod implementacije	Predviđeni izazovi u realizaciji i načini za prevazilaženje istih	Odgovorna institucija	Rok	Indikator	Troškovi i izvori finansiranja	Status realizacije / planirani koraci
2.5. Otvaranje radnog mjesta zamjenika direktora AZK	Otvaranje radnog mjesta i objavljivanje oglasa Prijavljivanje i testiranje	- Potencijalno kašnjenje iz proceduralnih razloga	AZK	Q1 2025	- Imenovan zamjenik direktora	Finansirano kroz budžet institucije	U toku

	Izbor kandidata						
2.6. Angažovanje dvoje pripravnika sa Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore u AZK.	Pokretanje javnog konkursa za prijavljivanje	- Nedostatak finansijske motivacije za apliciranje	AZK	Q1 2025	- Kandidati izabrani i započeli s angažmanom unutar AZK	Nijesu predviđeni troškovi	U pripremi
	Izbor kandidata	- Nedostatak prostora za rad		Q1 2025			
	Izbor kandidata			Q2 2025			
	Izbor kandidata			Q2 2025			
2.7. Otvaranje jednog radnog mjesta za zaposlenog u Sektoru za kontrolu državne pomoći	Otvaranje radnog mjesta i objavljivanje oglasa	- Potencijalno kašnjenje iz proceduralnih razloga	AZK	Q2 2025	- Otvoreno radno mjesto i pokrenut oglas	Finansirano kroz budžet institucije	U pripremi
	Prijavljivanje i testiranje	- Finansijska zavisnost od MF			Q2-3 2025		
	Izbor kandidata	- Potencijalno odbijanje od strane MF		Q3 2025			
2.8. Otvaranje tri radna mjesta u Sektoru za zaštitu konkurencije	Otvaranje radnih mjesta i objavljivanje oglasa	- Potencijalno kašnjenje iz proceduralnih razloga	AZK	Q2 2025	- Otvorena radna mjesta i pokrenut oglas	Finansirano kroz budžet institucije	
	Prijavljivanje i testiranje			Q2 2025	- Izabrani kandidati		

	Izbor kandidata	- Finansijska zavisnost od MF - Potencijalno odbijanje od strane MF		Q3 2025			U pripremi
2.9. Izdavanje smjernica za javnu upravu kako bi se osigurala sistematska konzultacija AZK prilikom kreiranja novih politika koje mogu imati uticaj na konkurenciju ili koje se kvalifikuju kao državna pomoć. Smjernice će biti usmjerene na opštine, institucije na nacionalnom nivou i druge potencijalne davaoce državne pomoći.	Angažovanje eksperta za podršku u izradi dokumenta			Q1 2025			U toku
	Interna konzultacija unutar Ministarstva finansija i AZK o pripremi nacрта			Q1 2025			
	Finaliziranje dokumenta i prosljeđivanje donosiocima odluka		MF AZK	Q2 2025	- Smjernice kreiranje i objavljene na web stranici Ministarstva finansija i AZK	Ekspertska podrška putem UNOPS projekta	
2.10. Obuke za zaposlene u AZK radi jačanja administrativnih kapaciteta	Mapirati potrebe AZK u vezi s pojedinačnim slučajevima	- Nedostatak zainteresovanosti nacionalnih tijela za konkurenciju i	AZK Nacionalna tijela za konkurenciju s		- Najmanje dvoje zaposlenih učestvovalo na jednoj radionici/edukac		

	<p>Komunikacija s nacionalnim tijelima za konkurenciju koja mogu ponuditi relevantne obuke AZK</p>	<p>međunarodnih organizacija</p> <p>- Nedostatak finansijskih sredstava u nacionalnim tijelima za konkurenciju i međunarodnim organizacijama</p>	<p>kojima je uspostavljena bilateralna saradnja: Njemačka, Austrija, Mađarska i Hrvatska.</p>	<p>2025-2026</p>	<p>iji koju organizuju pomenuti partneri</p> <p>- Svi zaposleni dodatno edukovani u oblastima konkurencije i državne pomoći do kraja 2026.</p>	<p>10.000 EUR</p>	<p>U toku</p>
	<p>Komunikacija sa međunarodnim organizacijama koje mogu pružiti relevantne obuke za AZK</p>		<p>Međunarodne organizacije (EK – DG COMP, STO, UNCTAD, OECD)</p> <p>RCC (4 do 6 radionica godišnje, različite teme koje RCC priprema prema potrebama članica RCC)</p> <p>STO (jedna radionica godišnje, ove godine je tema konkurencija i trgovina)</p> <p>UNCTAD (poslan zahtjev za partnerstvo u oblasti</p>				

			<p>radionica za sudije, radionica o državnoj pomoći i formiranje tima Glavnog ekonomiste nakon donošenja novog Zakona)</p> <p>Bilateralne radionice se organizuju prema potrebama AZK ili relevantnim slučajevima u nadležnosti AZK</p>				
2.11. Organizovanje kontinuiranih radionica i obuka u saradnji s EU partnerima relevantnim svjetskim institucijama	<p>Identifikovanje ključnih EU partnera za razmjenu znanja</p> <p>Razgovor o detaljima moguće bilateralne saradnje i potencijalno potpisivanje</p>	<p>- Spremnost za saradnju sa APC</p> <p>- Dostupni finansijski</p>	AZK	2025 - 2026	<p>- Potpisani memorandumi o razumijevanju s identifikovanim partnerima</p> <p>- Uspostavljeni programi saradnje s</p>	Troškovi pokriveni od strane partnerskih institucija	Komunikacija s partnerskim

	Memoranduma o razumijevanju	resursi za uspostavljanje saradnje			predstavničkim tijelima.		institucijama u toku.
	Nakon potpisivanja Memoranduma o razumijevanju, definisanje godišnjeg plana rada za obuke i radionice						
2.12. Uspostaviti saradnju sa Zajednicom opština Crne Gore	U saradnji s opštinama biće uspostavljen okvir za radionice za lokalne davaoce državne pomoći na kojima će se raditi na podizanju svijesti među njima, kako bi se ispunila zakonska procedura za obavještanje AZK o državnoj pomoći	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatak zainteresovanosti Zajednice opština Crne Gore - Nedostatak zainteresovanosti opština - Nedostatak finansijskih sredstava 	AZK ZOCG	2025-2026	<ul style="list-style-type: none"> - Saradnja uspostavljena. - Na radionicama je učestvovalo najmanje 10 opština - lokalnih davalaca državne pomoći. - Podignuta je svijest među lokalnim davaocima državne pomoći kako bi se ispunila zakonska procedura za dodjelu državne pomoći 	5,000 EUR	U toku

<p>2.13. Kreiranje kontakt tačke za državnu pomoć</p>	<p>Kako bi se brže i preciznije dobile informacije i zaključili predmeti u nadležnosti AZK, svako ministarstvo i drugi veliki davaoci državne pomoći trebaju imati lice koje će funkcionisati kao kontakt tačka za državnu pomoć</p>	<p>-Nedostatak interesovanja od strane davaoca državne pomoći</p> <p>-Nedostatak interesovanja od strane Vlade da podrži ovo</p>	<p>AZK</p> <p>MF</p> <p>Svi potencijalni davaoci državne pomoći</p>	<p>Q2 2025</p>	<p>-Ovo će biti obaveza propisana novim Zakonom o kontroli državne pomoći i podzakonskim aktima.</p> <p>-Kontakt tačka delegirana</p> <p>-Informacije dostavljene AZK</p> <p>-Brže zaključivanje predmeta u nadležnosti AZK</p>	<p>Nijesu predviđeni troškovi</p>	<p>U toku</p>
<p>2.14. Organizovanje radionica sa relevantnim davaocima državne pomoći na državnom nivou</p>	<p>Organizovanje radionica sa relevantnim davaocima državne pomoći na državnom nivou predstavlja ključnu aktivnost iz nekoliko razloga.</p> <p>Ove radionice služe kao platforma za poboljšanje</p>	<p>-Nedostatak interesovanja od strane davaoca državne pomoći</p>	<p>AZK</p> <p>Relevantne institucije</p>	<p>2025-2026</p>	<p>- Većina davalaca državne pomoći učestvovala na radionicama.</p> <p>- Povećana svijest među nacionalnim davaocima državne pomoći u cilju ispunjavanja zakonske procedure za dodjelu</p>	<p>5,000 EUR</p>	<p>U toku</p>

	razumijevanja, izgradnju kapaciteta, podsticanje saradnje i obezbjeđivanje efikasnog korišćenja državnih resursa	-Nedostatak interesovanja od strane Vlade da podrži ovo			usklađene državne pomoći		
Završno mjerilo	3. Crna Gora je pokazala zadovoljavajući bilans sprovođenja u oblasti antimonopolskih pravila, koncentracija i kontrole državne pomoći, uključujući bilans ostvarenih rezultata djelotvornog i učinkovitog postupanja administracije i pravosuđa u slučajevima otkrivenih nepravilnosti, između ostalog i izricanjem odvratajućih sankcija.						
Kriterijumi iz Zajedničke pozicije EU za poglavlje 8	Antimonopolska pravila i koncentracije: Kapacitet prekršajnih sudova treba značajno ojačati kako bi se izricale adekvatne i odvratajuće kazne. Poboľšan mehanizam sankcionisanja i kapacitet prekršajnih sudova trebalo bi da rezultiraju stvaranjem evidencije o efikasnim i delotvornim sudskim istragama i praćenju otkrivenih nepravilnosti, uključujući izricanje odvratajućih sankcija, kada je to prikladno. Vremenom, ovo bi takođe povećalo broj prijava za olakšanje kazne.						
Aktivnosti / radnje koje je potrebno preduzeti u cilju ispunjenja obaveze	Metod implementacije	Predviđeni izazovi u realizaciji i načini za prevazilaženje istih	Odgovorna institucija	Rok	Indikator	Troškovi i izvori finansiranja	Status realizacije / planirani koraci
3.1. Sprovođenje analize tržišta	Sprovođenje i objavljivanje analize tržišta	- Potencijalni metodološki problemi, koji će biti riješeni	AZK	2025-2026	-Izrađene i dostavljene analiza tržišta (minimum dvije analize godišnje).	Nijesu predviđeni troškovi	

		kroz komunikaciju s partnerskim institucijama			-Kvartalni izvještaji o sprovođenju ovih mjera. -Veći broj otkrivenih zabranjenih aktivnosti od strane učesnika na tržištu.		U toku
3.2. Kreiranje pozicije Glavnog ekonomiste u AZK ³	Nakon što AZK postane finansijski nezavisna, Savjet će kreirati novu sistematizaciju prema potrebama AZK	- Potencijalno kašnjenje u proceduri usvajanja Zakona	AZK MER	Q1 2026	- Zapošljen Glavni ekonomista - Udareni temelji za formiranje tima Glavnog ekonomiste	Finansirano kroz budžet institucije	
3.3. Vođenje dva slučaja godišnje na temu povrede konkurencije	Okončanje otvorenih slučajeva u oblasti konkurencije ključna je stvar za poboljšanje evidencije u ovoj oblasti. Dobra komunikacija sa	- Tržišna ograničenja - Sudske odluke - Iznos kazni	AZK Regulatorni organi	2025-2026	- Okončani slučajevi - Sudovi dali konačne presude - Učesnici na tržištu kažnjeni	Nijesu predviđeni troškovi	U toku

³ Ova aktivnost je povezana sa postizanjem finansijske nezavisnosti. Ministarstvo finansija je blokiralo svaki pokušaj da AZK postane finansijski nezavisna.

	regulatornim tijelima može pomoći poboljšanju rezultata u sprovođenju zakona						
3.4. Saradnja s regulatornim tijelima	Zahvaljujući dobroj saradnji sa regulatornim tijelom, AZK je pokrenula veliki slučaj o telekomunikacijskim kompanijama. Da bi se poboljšao bilans rezultata na planu zaštite konkurencije, ovakva saradnja može biti od velike važnosti.	-Nizak nivo spremnosti za dijeljenje podataka sa AZK -Politički uticaj na regulatorna tijela -Uticaj kompanija na regulatorna tijela	AZK Regulatorni organi	2025-2026	- Broj uspješnih saradnji sa regulatornim tijelima - Broj pokrenutih predmeta - Broj potpisanih Memoranduma o razumijevanju	Nijesu predviđeni troškovi	U toku
3.5. Informisati EK o stanju u vezi bilansa rezultata u oblasti konkurencije	Izveštavanje putem komunikacionih kanala		AZK	Polugodišnje izvještavanje, zajedno s izvještavanjem o ZM4 (2025-2026)	- Polugodišnje izvještaji dostavljeni EK	Nijesu predviđeni troškovi	

Kriterijumi iz Zajedničke pozicije EU za poglavlje 8	Državna pomoć: EU ističe da Crna Gora još uvijek nije pokazala zadovoljavajuće rezultate u sprovođenju pravila u ovoj oblasti, uključujući u vezi sa implementacijom projekata u saradnji sa trećim zemljama, te poziva Crnu Goru da značajno poboljša svoje rezultate na ovom planu.						
Aktivnosti / radnje koje je potrebno preduzeti u cilju ispunjenja obaveze	Metod implementacije	Predviđeni izazovi u realizaciji i načini za prevazilaženje istih	Odgovorna institucija	Rok	Indikator	Troškovi i izvori finansiranja	Status realizacije / planirani koraci
3.6. Dokazati da je registar državne pomoći AZK operativan	Pokazati funkcionalnost AZK registra državne pomoći kroz razmjenu podataka s EK		AZK	2025-2026	<p>-Dijeljenje podataka iz Registara sa EK svakog marta (za prethodnu godinu)</p> <p>-Svaki doprinos Izvještaju EK o Crnoj Gori biće praćen podacima iz registara državnih pomoći (dva puta godišnje)</p> <p>-Smjernice će takođe propisivati pravni postupak za objavljivanje podataka o državnoj pomoći ili unošenje podataka o</p>	Nijesu predviđeni troškovi	U kontinuitetu

					državnoj pomoći u registre.		
3.7. Redovno sprovođenje nenajavljenih neposrednih uvida	Praćenje preciznih procedura za prikupljanje digitalnih podataka	-Neadekvatni IT resursi - Neadekvatni administrativni kapaciteti	AZK	2025-2026	-Osnivanje IT odjeljenja u AZK	Nijesu predviđeni troškovi	
	Kontinuirano jačanje kapaciteta AZK u ovoj oblasti.				-Povećanje broja nenajavljenih neposrednih uvida svake godine		
	AZK često koristi nenajavljene neposredne uvide kao izvor za prikupljanje informacija za kreiranje ozbiljnih predmeta pred sudovima.				-Tri zaposlena koji se bave IT-jem u AZK obučena za nenajavljene neposredne uvide		
	Formiranje tima i planiranje radova na odvajanju mreže AZK od Vladine i uspostavljanje potpuno				-Poboljšan bilans rezultata AZK u vezi s nenajavljenim neposrednim uvidima		

	operativne mreže						
	Kreiranje i upotreba zasebnog servera za AZK mejlove i rješavanje problema koji su izazvani hakerskim napadom						
	Uspostavljanje operativnog tima u IT sektoru koji će biti zadužen za održavanje sistema						
	Zapošljavanje dva IT stručnjaka						
3.8. Medijska kampanja o temama povezanim s radom AZK, napretku u poglavlju 8 – <i>Konkurencija</i> i konkretnim temama iz oblasti	Niz informativnih članaka objavljenih na sajtu AZK i jednom od crnogorskih medijskih glasila		AZK	2025-2025	- Broj objavljenih članaka (za sada četiri)	Troškovi ili nijesu predviđeni ili će biti pokriveni putem IPA projekta	U kontinuitetu

zaštite konkurencije i kontrole državne pomoći	Obuke predstavnika Privredne komore			Q1-Q4 2025	- Makar dvije obuke održane - Makar 30% predstavnika PKCG koji pokrivaju oblasti iz poglavlja 8 prisustvovalo obukama		U kontinuitetu
	Radni doručak s novinarima			Dva puta godišnje	- Makar pet medijskih glasila zastupljenih po događaju		U toku
	Niz kolumni objavljenih u štampanim medijima			Q1-Q4 2025	- Četiri kolumne objavljene – jedna po kvartalu		U kontinuitetu
	Polugodišnji bilten o aktivnostima AZK			2025-2026	- Broj biltena podijeljenih / izvijestiti krajem godine		Q4 2025 Q4 2026
	Povećanje stepena svijesti kod davalaca državne pomoći.		AZK	2025-2026	- Promocija Smjernica, organizacija okruglih stolova, edukativne kampanje.	Iz budžeta AZK	U kontinuitetu
Završno mjerilo	U sljedećim slučajevima Agencija za zaštitu konkurencije, kao nacionalni nadležni organ za državnu pomoć, procijenila je prisustvo i usklađenost državne pomoći s odredbama SSP-a o državnoj pomoći i naredila njen povraćaj, gdje je takva pomoć ocijenjena kao neusklađena:						

	<ul style="list-style-type: none"> - u slučaju kompanije „Montenegro Airlines“, procijeniti da li je državna pomoć koja joj je dodijeljena od 2012. godine usklađena s odredbama SSP-a o državnoj pomoći. Ovo treba da obuhvati i odredbe Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj društva “Montenegro Airlines” koji je Skupština Crne Gore usvojila u decembru 2019. godine; - Utvrditi da li je Uniprom-ov KAP primio nezakonitu pomoć; - U pogledu autoputa Bar-Boljare, utvrditi da li je bilo nezakonite pomoći u finansiranju izgradnje autoputa i njegovog poslovanja. 						
Kriterijumi iz Zajedničke pozicije EU za poglavlje 8	Crna Gora se obavezala da uspostavi koordinirani sistem redovnog izvještavanja o tri slučaja, koji će uključivati zajednički rad svih relevantnih tijela sa crnogorske strane, a ne samo AZK. Izvještavanje će biti fokusirano na sve aspekte tekućih slučajeva, sve do konačnih ishoda. Ovo izvještavanje će se obavljati na svakih šest mjeseci, počevši od decembra 2023. i odvijaće se kroz uobičajene diplomatske kanale, tj. putem Ministarstva evropskih poslova.						
Aktivnosti / radnje koje je potrebno preduzeti u cilju ispunjenja obaveze	Metod implementacije	Predviđeni izazovi u realizaciji i načini za prevazilaženje istih	Odgovorna institucija	Rok	Indikator	Troškovi i izvori finansiranja	Status realizacije / planirani koraci
4.1. Uspostaviti koordinisani sistem redovnog izvještavanja o tri slučaja.	Uspostaviti koordinisani sistem redovnog izvještavanja o tri slučaja, koji će uključivati zajednički rad svih relevantnih tijela sa crnogorske strane, a ne samo AZK – Ovo izvještavanje će se vršiti na	Ključni izazov može biti nedostatak svijesti o važnosti ove aktivnosti u širem kontekstu evropske integracije Crne Gore, kao i ograničenja u vezi sa nedovoljnim administrativ	AZK, MEP, MER, MF, Ministarstvo saobraćaja, državno pravosuđe	2025-2026	Mehanizam za izvještavanje uspostavljen je unutar pregovaračke radne grupe – mini tima. Polugodišnji izvještaji redovno se dostavljaju Evropskoj komisiji.	Nijesu predviđeni troškovi	Slanje kvartalnih izvještaja EK (posljednji dostavljen 30. I 2025)

	svakih šest mjeseci.	nim kapacitetima nadležnih institucija. Održaće se sastanci i diskusije kako bi se podigla svijest o značaju ove konkretne aktivnosti.					
Kriterijumi iz Zajedničke pozicije EU za poglavlje 8	Što se tiče Montenegro Airlines-a, EU ističe da Crna Gora treba da osigura da sva pomoć dodijeljena od 2012. ovoj kompaniji bude u skladu sa pravilima o državnoj pomoći u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP). Agencija za zaštitu konkurencije (AZK) treba da procijeni postojanje i kompatibilnost takve pomoći, uz eventualno naređivanje povraćaja kada je to potrebno. Skupština Crne Gore usvojila je 27. XII 2019. Zakon o ulaganjima u konsolidaciju i razvoj Montenegro Airlines-a, koji predviđa nekoliko mjera podrške ovoj kompaniji. Zakon je usvojen bez prethodne odluke AZK o postojanju i kompatibilnosti mjera državne pomoći. Ovo se čini kao suprotno odvojenoj obavezi prema kojoj mjera pomoći ne smije biti primijenjena prije nego što AZK donese svoju odluku.						
Aktivnosti / radnje koje je potrebno preduzeti u cilju ispunjenja obaveze	Metod implementacije	Predviđeni izazovi u realizaciji i načini za prevazilaženje istih	Odgovorna institucija	Rok	Indikator	Troškovi i izvori finansiranja	Status realizacije / planirani koraci
4.2. Priprema izvještaja eksperta u cilju procjene toga da li iznos sredstava prenesenih u okviru ugovora	Agencija će zatražiti izvještaj stručnjaka u cilju procjene da li iznos sredstava		AZK	Q1 2025	- Ekspertski izvještaj sačinjen i dostavljen AZK	Nijesu predviđeni troškovi	

<p>između NTO CG i Montenegro Airlines-a odgovara tržišnoj cijeni tih usluga u trenutku zaključenja tog ugovora.</p>	<p>prenesenih na ime isporuke usluga iz člana 2. Ugovora o poslovnoj i tehničkoj saradnji u vezi sa aktivnostima promocije Crne Gore kao turističke destinacije, zaključenog između Nacionalne turističke organizacije Crne Gore i Montenegro Airlines-a, odgovara tržišnoj cijeni tih usluga.</p> <p>Stručni izvještaj treba da procijeni da li je iznos prenesenih sredstava viši ili niži od tržišne cijene, uz rok za dostavljanje</p>	<p>N/A</p>					<p>U toku</p>
--	--	------------	--	--	--	--	---------------

	nalaza i mišljenja.						
4.3. Sprovođenje postupka ispitivanja u slučaju ex post kontrole usklađenosti potencijalne državne pomoći dodijeljene Montenegro Airlines od strane Nacionalne turističke organizacije Crne Gore i nalaganje povrata u slučaju neusaglašene državne pomoći, kao i u postupku ispitivanja ex post kontrole usklađenosti potencijalne državne pomoći dodijeljene ToMontenegro od strane Ministarstva finansija i Ministarstva pomorstva, gdje će se procijeniti da li postoji ekonomski kontinuitet između Montenegro	Prikupljanje relevantnih informacija od Ministarstva finansija, Ministarstva saobraćaja i Nacionalne turističke organizacije Crne Gore (NTO CG).	-Nije dovoljno precizirano za koje mjere Evropska komisija sumnja da predstavljaju državnu pomoć, osim Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Montenegro Airlines-a, čiji je slučaj zatvoren u maju 2021. godine, a nalog za povrat državne pomoći je izdat.	AZK, MF, Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo pomorstva, NTO CG	Q1 2025 za NTO CG-MNE Airlines Q3 2025 za ToMontenegro	- Zaključeni slučajevi - Pravni akt koji bi predstavljao ispunjenje mjerila, uključujući povrat pomoći ako je primjenjivo. -Informacije / odluka dostavljeni EK.	Nijesu predviđeni troškovi	U toku

Airlines i ToMontenegro, te naložiti povrat u slučaju neusaglašene državne pomoći.							
Kriterijumi iz Zajedničke pozicije EU za poglavlje 8	U vezi sa kompanijom Kombinat aluminijuma Podgorica (KAP), EU konstatuje da su njenu imovinu preuzeli Politropus Alternative i Uniprom. U svojoj odluci od 11. III 2016, nacionalni organ za državnu pomoć zaključio je da ne postoji ekonomski kontinuitet između KAP-a i novih vlasnika njegove imovine. Uniprom je nastavio rad aluminijumske topionice. Važno je da Crna Gora osigura da Uniprom nije imao koristi od neusklađene državne pomoći i, ako je potrebno, izvrši povrat takve pomoći.						
Aktivnosti / radnje koje je potrebno preduzeti u cilju ispunjenja obaveze	Metod implementacije	Predviđeni izazovi u realizaciji i načini za prevazilaženje istih	Odgovorna institucija	Rok	Indikator	Troškovi i izvori finansiranja	Status realizacije / planirani koraci
4.4. Priprema preporuka u vezi sa CO2 emisijskim kreditima *** U ovom slučaju, AZK će procijeniti da li dodjela CO2 emisijskih kredita u korist Uniprom-a predstavlja državnu pomoć ili ne. Ukoliko predstavlja državnu pomoć,	Agencija za zaštitu konkurencije, u skladu sa aktivnostima predviđenim IPA projektom pod nazivom „Povećanje kapaciteta institucija za harmonizaciju i implementaciju EU zakonskog				- Agencija donijela odluku. - Odluka objavljena na		

AZK će procijeniti da li je takva državna pomoć u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći ili nije, a ako nije u skladu, AZK će narediti povrat. Dok tužilaštvo ne izvrše radnje iz svoje nadležnosti, AZK nije u mogućnosti da sprovodi zakonske radnje iz oblasti državne pomoći.	okvira u oblasti konkurentnosti i inovativnosti”, zatražila je pripremu preporuka u vezi sa CO2 emisijskim kreditima. Stručnjak Robert Zajdler pripremio je savjetodavnu zabilješku i aneks ovoj savjetodavnoj bilješci za ovaj slučaj.	N/A	AZK	Q2 2025	internet prezentaciji AZK i uredno dostavljena uključenim stranama.	Pokriveno putem IPA projekta	U toku
Kriterijumi iz Zajedničke pozicije EU za poglavlje 8	U vezi sa auto-putem „Bar-Boljare“, EU ukazuje da je Crna Gora naručila izgradnju autoputa, predviđajući komercijalnu eksploataciju kroz zatvoreni sistem naplate putarine. U slučaju da ekonomska aktivnost ne bude podložna tenderu i ne može se odvojiti od izgradnje auto-puta, i izgradnja auto-puta i njegovo upravljanje podliježu pravilima državne pomoći. Stoga, organ za državnu pomoć mora procijeniti da li je postojala nespojiva pomoć u finansiranju izgradnje auto-puta i njegovog upravljanja i eventualno povratiti takvu pomoć.						
Aktivnosti / radnje koje je potrebno preduzeti u cilju ispunjenja obaveze	Metod implementacije	Predviđeni izazovi u realizaciji i načini za prevazilaženje istih	Odgovorna institucija	Rok	Indikator	Troškovi i izvori finansiranja	Status realizacije / planirani koraci
4.5. Procjena da li postoji osnovana sumnja da je nabavka usluge	Prikupljanje relevantnih podataka od Ministarstva		AZK	Q2 2025	- Procjena kreirana i objavljena	Nijesu predviđeni troškovi	

izgradnje auto-puta državna pomoć ili nije, te da li postoji osnovana sumnja da je finansiranje funkcionisanja istog auto-puta državna pomoć ili nije.	finansija i Ministarstva saobraćaja	- Potencijalni nedostatak povratnih reakcija od strane MF i Ministarstva saobraćaja – prevazići slanjem urgencija.					Pokrenut ispitni postupak, koji je u toku
4.6. Okončanje tri slučaja pred crnogorskim sudovima	ZM4 ispunjeno Nadležni sudovi su okončali sve predmete	-Sudovi pretrpani predmetima iz ostalih oblasti -Nedostatak zainteresovanosti sudova da prioritizuju ove predmete	AZK Relevantna ministarstva Relevantni sudovi	Q2 2026	- Sva tri slučaja okončana i imaju sudske presude	Nijesu predviđeni troškovi	U toku